

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
T.a.v. Zijne excellentie, de heer Jetten
Postbus 20401 2500 EK Den Haag

Bestuur Geothermie Nederland
Gardens Business Centre New Babylon
Anna van Buerenplein 41
2595 DA Den Haag

Betreft: Geothermie voor de warmtetransitie en aardgas reductie

Den Haag, 31 mei 2022

Hooggeachte heer Jetten,

De klimaatcrisis, de afbouw van Gronings gas én daarbij de oorlog in Oekraïne samen zorgen voor een zeer uitdagend energielandschap waarin vele vragen tegelijk moeten worden opgelost. Wij zijn ervan overtuigd dat een versnelde uitrol van geothermie in Nederland op al deze aspecten een belangrijke bijdrage kan leveren.

U staat voor de enorme opgave om nu een aantal belangrijke keuzes te maken voor de komende jaren, wellicht decennia. Wij willen middels deze brief met u in nader gesprek komen over de bijdrage die geothermie kan en wil leveren. Met de recente taakverdeling op het ministerie is het extra belangrijk om, naast de vele woorden van steun, geothermie daadwerkelijk te bezien vanuit haar cruciale rol in de warmtetransitie. Het goed inpassen in het klimaatfonds lijkt daarbij cruciaal.

Daarnaast is de afgelopen maanden de noodzaak voor betrouwbare en lokale energie pijnlijk duidelijk geworden. Geothermie is daarmee een enorme kans voor Nederland; een kans die de sector wil pakken en waar we uw hulp bij nodig hebben. Daarvoor ontwikkelen we zelf een actieplan om het gesprek met u aan te gaan.

Gebouwde omgeving

Alle analyses laten zien dat collectieve warmtesystemen voor de gebouwde omgeving een belangrijk deel uit moeten maken in de energietransitie. Zonder deze collectieve systemen wordt de druk op elektriciteitsproductie en elektriciteitsnet onevenredig groot en nog problematischer dan het nu al is; zeker ook in het licht van de vele waterstofplannen die er liggen.

Duurzame en grootschalige warmtebronnen voor deze collectieve bronnen zijn zeer beperkt, zeker nu ook biomassa moet worden afgebouwd. Eigenlijk zijn alleen restwarmte, aquathermie en geothermie écht grootschalige bronnen, die het benodigde potentieel voor de grote netten de komende 10-15 jaar kunnen leveren. Met het oog op de doelstellingen van het Klimaatakkoord kan 25% van de huishoudens aangesloten

worden op een collectief warmtesysteem waarbij geothermie zeker een kwart van de warmteproductie op zich neemt richting 2050.

We zien veel kansen voor de ontwikkeling van geothermie in de gebouwde omgeving en we zien ook dat er een beter passende ondersteuning nodig is om tempo te maken. Het adviesrapport 'Geothermie in de gebouwde omgeving', opgesteld samen met uw ministerie, levert hiervoor bouwstenen die we graag uitwerken tot een directe versnelling en concrete projecten. In aanvulling is een programma nodig met betere landelijke coördinatie en organisatie van het gehele proces van projecten, aanvragen en vergunningen; dit ondersteund met een beter passende financiering. Dit zouden wij graag met uw mensen samen ontwikkelen.

Glastuinbouw

U en uw collega Staghouwer zijn al intensief in gesprek met de sector en de sector heeft zelf een plan gemaakt waarbij geothermie een hele grote rol speelt. Omdat het beruchte vollooprisico hier minder een rol speelt kan hier met geothermie op vrij korte termijn heel veel gas bespaard worden. Ook kan er makkelijk doorgeschakeld worden naar woningen in de naaste omgeving. De sector wil graag, de techniek is bewezen en klaar alleen ook hier moet naar een slimmere ondersteuning gezocht worden zodat het potentieel ook daadwerkelijk de komende jaren ontsloten kan worden. Met de huidige subsidie - belasting - markt mix zien wij eigenlijk eerder minder dan meer prikkels om geothermie versneld uit te rollen. Dit moet anders en beter worden aangestuurd.

Wat is mogelijk?

In de gebouwde omgeving en glastuinbouw kan vóór 2030 zo'n 50 PJ aan aardwarmte worden geïntegreerd. Een besparing van ongeveer 1.500 miljoen m³ aardgas! Waarbij ca. 20 nieuwe projecten al helemaal klaar staan om te gaan boren en nog eens ca. 50 projecten al redelijk ver ontwikkeld zijn. Mits goed ondersteund kunnen deze 70 projecten vóór 2025 worden gerealiseerd. Met de juiste ingrepen zijn hier zeker nog 50 nieuwe projecten in de komende tien jaar aan toe te voegen.

Wat is er nodig?

De bedrijven staan in de startblokken om dit te realiseren maar een actievere samenwerking mét en ondersteuning ván beide delen van uw ministerie én het Ministerie van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening is daarbij cruciaal om dit potentieel ook daadwerkelijk te kunnen ontsluiten.

Concreet denken we daarbij aan de volgende zaken:

- a. De bestaande SDE financierings-systematiek is, ondanks de hoge subsidie bedragen, maar matig geschikt voor geothermie. Wij denken dat een systeem dat (deels) al in de investeringsfase ondersteunt een groot deel van de huidige 'catch 22' rond de vele onzekerheden en afhankelijkheden kan wegnemen. Hierdoor gaan dingen veel sneller en dit zal over het geheel voor het Rijk beduidend goedkoper uitpakken.
- b. De sector stelt voor om een *Stuurgroep Geothermie* op te richten met de sector en de ministeries van Economische Zaken en Klimaat, Binnenlandse Zaken, Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en Infrastructuur en Water om de doelen van het versnellingstraject geothermie in de gebouwde omgeving verder te brengen in afstemming met elkaar om zo de broodnodige versnelling te bereiken.
- c. Het laaghangend fruit zit bij het versnellen van de procedures, een snelle uitrol van projecten in de glastuinbouw en nieuwe projecten met levering aan bestaande warmtenetten in de gebouwde omgeving.

- d. Nieuwe warmtenetten in de gebouwde omgeving zijn wellicht het meest belangrijk alsook het meest uitdagend; duidelijkheid rond de Wet Collectieve warmtevoorziening is daarbij cruciaal. Een goede integratie van bron tot klant is daarbij belangrijk; vormgeving daarvan is erg afhankelijk van de lokale situatie en alle opties moeten daarbij zoveel mogelijk worden opengehouden. Cruciaal is dat de warmtenetten er snel komen omdat anders het elektriciteitsnet nog verder in de problemen komt. Daarbij moet er intensief worden samengewerkt met de gemeentes (RES'en) en warmtebedrijven. Dit vergt een goede planning en lange adem. Een passende Wet Collectieve warmtevoorziening en effectieve prikkels zijn noodzakelijk om de aanleg van nieuwe warmtenetten echt te versnellen. Capex steun en vermindering vollooprisico lijken daarbij sleutelwoorden. Het huidige Plan in het Nationaal Groeifonds 'Nieuwe Warmte Nu!' was/is een goede kans om deze versnelling te ondersteunen maar dan zijn er wel veel meer middelen nodig.

Geothermie Nederland is ervan overtuigd dat met inzet van de juiste kennis en middelen de versnelling vorm kan worden gegeven en er in Nederland flink kan worden opgeschaald naar een duurzame, minder afhankelijke energievoorziening tegen een redelijke prijs. Wij willen graag actief met u en uw staf meedenken zodat geothermie in het Klimaatplan zoveel mogelijk kan bijdragen aan het versneld verlagen van de CO₂-uitstoot. De aankomende periode komen we met een aanzet voor een actieplan om een update te geven aan "het versnellingstraject geothermie in de gebouwde omgeving". We pakken de versnelling van geothermie in de gebouwde omgeving graag verder met jullie samen op, kijken uit naar verbreding en verdieping in de glastuinbouw en de industrie.

Wij kijken uit naar een intensieve samenwerking!

Met warme groet,

Namens het bestuur van Geothermie Nederland

Hans Bolscher
Voorzitter

Deze brief is in afschrift gegaan naar:

Ministerie van Binnenlandse zaken, t.a.v. Zijne excellentie, de heer De Jonge

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, t.a.v. Zijne Excellentie, de heer Staghouwer

In cc verstuurd naar: de heer Gaastra, mevrouw Pijs